

Barraca de la Soleia de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Solella de Les Serres
Alçada: 377

Coordenades:

Latitud: 41.63629
Longitud: 1.9014
UTM Est (X): 408500
UTM Nord (Y): 4609978

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 172
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: La vegetació i les arrels de la feixa superior estan provocant una forta pressió del mur dret que de mica en mica va cedint. Malgrat el seu fàcil accés, cal desbrossar per poder-hi accedir.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A008000270000OP
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 09/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant de soleia de Les Serres que aprofita una cavitat natural. S'hi accedeix des del carrer de Ramon Martí o també des del camí de Les Serres. Deixant l'asfalt, s'inicia una pista estreta que va pujant fins arribar a una cruïlla de camins, amb una alzina al bell mig. Per sota mateix de l'alzina, en direcció oest, entremig de la vegetació surt un corriolet que hi porta directe.

Es tracta d'una construcció anomenada terrera margera, de planta irregular. Està encastada totalment dins d'un marge de pedra seca de 2,30 metres d'alçada màxima. Consta d'un portal d'accés amb passadís i cambra interior. La porta d'accés té forma tronco-piramidal (1,25 m d'alçada per 0,60 m d'amplada màxima i 0,35 m mínima). El passadís mesura dos metres de llargada per 0,60 m d'ample. Està reforçat amb pedra per ambdós costats i una filera de lloses sobreposades al sostre. Immediatament després una volta de pedra natural dona pas a l'interior de l'habitable, que mesura 1,30 m per 1 m aproximadament. Té un banc retallat que ressegueix el perfil del mur intern.

Les pedres són irregulars, sense desbastar, a excepció dels muntants i la llinda que estan una mica més treballades. A l'exterior, a banda i banda del portal hi ha un pedrís per seure. El del costat esquerre consisteix en un bloc ben escairat i planer de 0,70 m de llargada, mentre que a la banda dreta es compon de varies pedres sobreposades fins a crear l'alçada desitjada.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 6644.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

